

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 292. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 3
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

Kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, dec. 21.

A nagybecskereki vízvezeték ügye.

Nagybecskerek, december 21.

Dr. Perisics Zoltán, városunk polgármestere egyhangú megválasztásra alkalmával eddigi munkásságáról számolt el, egyúttal jövődöbeli terveit is fejtegette.

Mindnyájunkat meglepéssel töltöttek el polgármesterünk szavai, mert meggyőződünk belőlük, hogy működése céltudatos volt s a jövőre vonatkozó tervei is kivihetők és városunk érdekében állók.

Polgármesterünk programjában örvendetes azon körülmény, hogy a közegészségügynek előbbre vitelét a komoly feladatok közé sorozza. Ennek jeléül a tényleg nem korszerű közbiztonsági helyett újat, a törvényes követelményeknek megfelelőt akar építeni, továbbá a vízvezeték immár közöshajt képező kérdését napirendre fogja tűzni és végül a mindnyájunk által fájdalmasan nélkülözött ligetet és sétahelyet óhajt létesíteni.

Ezen dolgok megteremtése minden tekintetben városunk előnyére lesz, mert mindezen intézmények létesítése által városunk nemcsak a közegészség szempontjából fog hatalmasan fellendülni, hanem szépsézet szempontból is lényegesen nyerni fog.

A közbiztonsági hidunk, mint ismeretes, nemcsak hogy nem korszerű, hanem rozoga külsejével is rossz benyomást kelt, arról pedig bárki meggyőződhetik, hogy a berendezése oly primitív, hogy az onnan kiömlő bűzös nedvek és hulladékok dögléssé teszik a környezet levegőjét és főleg beszennyezik a Béga vizét, ami közegészség szempontjából veszélyes.

A vágóhidról ezuttal többet szólni nem akarok, annak újjalakításáról szóló fejtegetést szakavatottabb kéz fogja bizonyára végezni.

Épp oly kevés fejtegetést igényel polgármesterünk azon terve, hogy ligetet, sétahelyet akar létesíteni. Mindnyájan, kik a tikkasztó, száraz, poros nyarat itt átéltek, fájdalommal nélkülözik a szabad természetet, a pázsitos, zöld, lombos helyet, mely ugy a testre, mint a lélekre üdítőleg hat. Az ilyen ligetről, sétahelyről is már sokat írtak, még többet beszéltek, úgy, hogy mostan részletes fejtegetésbe bocsátkozni nem szándékom.

A jelen soraimban csakis a vízvezeték ügyéről óhajtok szólni.

Mindannyian emlékezünk még azon éppenséggel nem régi időre, midőn még Nagybecskerek városának összes lakossága Béga vizet használt ivóvizül. Természetes, a vizet legtöbbször megszürték, sőt voltak olyanok is, kik fel is forralták. A Béga vize valóban egy kellemes lágy víz ugyan, azonban gyakran terjesztett fertőző bajokat. Nagy haladás volt ezen állapottal szemben, midőn a város mintegy 10 év előtt a mélykutak furását kezdte meg s azóta a mélykutak száma folyton emelkedik.

A mélykutak vize feltétlenül jó, sőt kifogástalan s látni is, hogy mindezt szélesebb körre terjed a mélykut vizének használata.

Azonban a mélykutakról is sok panaszt hallunk, sőt sokan vannak, kik a mélykutak vizével szemben — indokolatlanul — elfogultak. Tény azonban, statisztikai adatokkal is bármikor bebizonyítható, hogy a csekély számú mélykutak révén is már

városunk közegészségi állapota lényegesen megjavult.

A közegészségügynek megjavítását a vízvezeték létesítése még jobban elősegítené, mert a vízvezeték révén a városnak ugyszólván egész külseje megváltoznék, miután a vízvezetéknek nemcsak azon megbecsülhetlen haszna van, hogy az emberek többé nem isznak mindenféle rossz kutvizet, vagy szennyes folyóvizet, hanem e helyett mindenki egyforma tiszta vizet kap. Másrészt, hogy a vízhez való hozzáférhetés kényelmes, mindenki jobban él a vízzel a különféle tisztogatás szempontjából is s ezáltal is az egészségnek hasznára van.

A vízvezeték révén az utcák, terek nyáron könnyen öntözhetőek s ezáltal az egészségtelen por lesz levertve. Mindez pedig rendkívül előnyös a közegészség szempontjából.

Hogy a vízvezeték megkönnyíti a kertek, pázsitok, fák és egyéb ültetvények ápolását, szintén rendkívül fontos közegészség szempontjából, miután a növények oxigént lehelnek ki.

Megfontolandó dolog az is, hogy a vízvezeték tűzveszedelem esetén az oltást könnyíti meg.

S végül azáltal, hogy sok víz lesz a vízvezeték folytán fogyasztva, a csatornába is sok víz kerül, miáltal a hulladékok nem rekednek meg a csatornában, hanem az ugyszólván folyton folyó szennyvíz a csatornákat kiöblíti, miért is a csatornák nem válnak bűzősekké. Ez pedig így van akár a nyílt, akár a földalatti csatorna rendszer mellett, ha a csatornák lejtősek.

Ebből látható, hogy nem a földalatti csatorna rendszer kiépítése az előfeltétele a vízvezetéknek, mert vízvezeték a fentiek szerint nyílt csatorna rendszer mellett is létesíthető, sőt ellenkezőleg, az akár nyílt, akár földalatti csatorna rendszer csakis akkor funkcionál jól, ha vízvezetékekkel kapcsolatos, mert vízvezeték nélkül az akár nyílt, akár földalatti csatorna rendszer mellett a hulladékok megrekednek, rothadnak és ezáltal bűz támad.

Városunk csak részben van földalatti csatornával ellátva, ez azonban a vízvezeték létesítésének akadályja nem lehet, miután a nyílt csatornákat fokozatosan a helyi követelményeknek megfelelőleg át lehet alakítani földalatti csatornákká.

Igy van ez hazánk több vidéki városában, mint Győr, Komárom, Nagyváradi stb., hol szintén nyílt csatorna rendszer mellett létesült a vízvezeték s csak a követelményeknek megfelelőleg utólag fokozatosan fejlesztették a földalatti csatorna rendszert.

Rendkívül fontos a vízvezetéknel a viznek beszerzési forrása.

E lap hasábjain évekkel ezelőtt két álláspont domborodott ki. Az egyik szerint a Béga vize használtassék fel vízvezeték céljára, a másik szerint külön e célra furassanak mélykutak s ezek vize gyűjtésük össze s ezen viz nyujtsa a vízvezeték vizét.

Vita tárgyát nem képezheti, hogy a bármennyire szennyes folyók vize megfelelő szűrők alkalmazása mellett annyira megtisztítható, hogy ugyszólván csiramentessé, bakteriummentessé válják.

Mindazonáltal, mert a Béga-folyó a hajózhatóvá tétele céljából ujabban duz-

asztva lesz s ezáltal a vize pang, ugy ezen körülmény megfontolandóvá teszi azt, valjon a vízvezeték vize a Béga folyóból vétessék-e.

Nem akarom ezen kérdést mostan részletesen elemezni, de annyit megjegyzek, hogy a fenti körülmény mérlegelése bennem is azon meggyőződést érlelteti meg, hogy a mélykutakból veendő vízvezetékünk vize.

Ezekben adtam elő rövid vonásokban a vízvezeték kérdésének egészségügyi oldalát, annak anyagi oldalával foglalkozni most nem óhajtok s csak annyit jegyzek meg, hogy még a kisebb vidéki városokban is, ha az egészségügyi oldalát nem is vesszük figyelembe, anyagilag is kifizeti magát a vízvezeték.

Ha a vízvezeték nálunk létesülne, minden tekintetben nyerne városunk s éppen ezért örömmel üdvözölhetjük életre való programja miatt városunk polgármesterét, dr. Perisics Zoltánt.

Dr. Fialowski Béla.
kir. törvényszéki orvos.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órá-tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 23: 8-tól 9-ig fiúka; 9-től 10-ig történelem.

1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

Karácsony az ovodákban.

Karácsonyfa-ünnepélyek az állami ovodákban.

Az ugynevezett hivatalos karácsonyeste ugyan még csak esütörtökön lesz, de a karácsonyi ünnep hangulatában mindennap karácsony van s a nagy estének jut fényugára, ragyogása az előző és az utána következő napokra is s a szeretet melege ünneppé avat minden napot.

Az ovodák apróságai előtt most szombaton ragyogott föl a karácsonyfa ragyogó világossága s a tündöklő fenyőt tágranyított szemekkel, dobogó szívvel özönlötték körül a kicsikék, akik közül bizony talán soknak nem jut a karácsonyi ragyogásból.

És szálltak, szálldogáltak az ezüstszárnyu angyalkák, amelyeket már csak a gyermekképzeltet lát s körülesóholták a kicsikéket, nyitott szemmel is rózsás álmokba ringatván őket, a melyből jó, ha minél később ébrednek föl a való életre . . .

Az idén Nagybecskereken öt állami ovodában ünnepelték meg a Megváltó születésének emlékét szombaton délután. Az ovodák zsufolásig megteltek ünneplő közönséggel. Ott voltak a felügyelő-bizottságnak és a kir. tanfelügyelőségnek kiküldöttjei is. A felsőbb hatóságok képviselői örömiüknek és teljes meglepődésüknek adtak kifejezést, hogy a helybeli állami ovodákban az istenben való hitnek és szeretetnek érzelmét a zsenge gyermekek lelkében oly szépen felébredsztik és nevelik. Különösen kiemelték a kir. tanfelügyelőség képviselői, hogy örömmel tapasztalják, hogy az intézetek és a társadalom az ovónöket nemes munkájukban segítik és e kisdodovákat szeretettel támogatják. Ezért köszönetet mondtak; de köszönetet mondtak az ovónöknök is magasztos hivatásuk ily eredményes és odaadó buzgósággal való betöltéséért.

A jelen volt kiküldöttek közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Az I. számú, Honvéd-utcai óvóban Szegfűné-Goptsa Róza óvónőnél: Száviics Sándorné, dr. Weiterschan Józsefné, dr. Plechl Szilárd, Balácsi József, Steinitzer Géza, Baaden Károly, Cserei Gyuláné, Bakálovich Dóra, Büchler Hugó stb. A kir. tanfelügyelőség részéről Cserei Gyula kir. s. tanfelügyelő.

A II. számú, Váraljai-utcai óvóban Weressné-Konth Paula óvónőnél: Jankó Agostonné, Müller Józsefné, Baaden Károlyné, Büchler Hugóné, Jeszenszky Nándor, Menczer Lipót, Wegling István; a kir. tanfelügyelőség részéről dr. Rajcsányi Gyula tollnok.

A III. számú, Juranics-utcai óvóban Bányai Ernesztin óvónőnél: Haidegger Ödön, Haidegger Ödön, Ösztie Béla, Pfareiszl Klára, Török Ferenc, Perl Mihály; a kir. tanfelügyelőség részéről Czegléd István kir. s. tanfelügyelő.

A IV. számú, Boldogasszony-utcai óvóban Kiss Sarolta óvónőnél: Franz Józsefné, dr. Haidegger Lajosné és leánya, Franz J. L., dr. Haidegger Lajos; a kir. tanfelügyelőség részéről Szabó Bertalan kir. s. tanfelügyelő.

Az V. számú, Temesvári-utcai óvóban Czegléd Istvánné óvónőnél: Dr. Várady Imréné, dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, Grézlo János kir. tanfelügyelő, Bányai Jakab igazgató és még sokan mások.

Az ünnepély minden óvóban színes program keretében folyt le s csupa gyönyörűség sugárzott mindenfelé. Az ünnepélyek végén pedig kiosztották az ajándékokat, ami persze a gyönyörűségek teteje volt az apróságok előtt, akiknek bizonyára még sok szépséges álmot sző a szeretet angyala karácsony estéig is.

Itt említjük meg, hogy a Keresztény-nőegylet társadalmi iskolájának, u. n. vasárnapi iskolájában ma folyt le a karácsonyi ünnepélye a központi iskolában 70 gyermek és nagy közönség jelenlétében. A gyermekek, kik közül már többen előzőleg meleg ruhákkal megajándékoztattak, ez alkalommal édességeket, könyveket és az egylet által készített játékokat kaptak. A játékok különösen megnyerték a közönség tetszését, mert sok eredeti leleménnyel és tanulságos használatossággal voltak összeállítva.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a kiszombori önkéntes tűzoltótestület alapszabályait jóváhagyta.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Fein Marci szerb-nagyszentmiklósi illetőségű, ugyanottani lakos családi nevét „Fodor“-ra változtathassa.

— **A szabad liceumból.** A kultúregyesület szabad liceumának tegnapi előadására a szokottnál is nagyobb közönség gyűlt össze. Valósággal egymás hátán szorongtak az emberek s a felső kereskedelmi iskola tágas nagy termébe nem is fért le a közönség. Dr. Czirbusz Géza, a nagybecskereki főgimnázium országos hírű tudós tanárának előadása vonzott a szabad liceumba olyan rengeteg közönséget. Dr. Czirbusz Géza Göthe nagy munkájáról, a „Faust“-ról tartott előadást, az ő kiváló tudásával fejtegetvén Faust jelentőségét, tárgyát, egyetemességét, eszelekménye menetét s ezzel kapcsolatban az emberi művelődést. Mindezt színesen, költői lendülettel s e mellett tárgya velejéig ható alaposággal fejtegette Czirbusz s a közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a jeles tudós előadását, amelynek befejeztével lelkes tapsal és eljenzéssel jutalmazta az előadót. Dr. Czirbusz Géza előadását, amely irodalmilag is kiváló munka s megérdemli, hogy ne vesszen el szóban, lapunk karácsonyi számában fogjuk egész terjedelmében közölni.

— **Eljegyzés.** Tihanyi Miklós, a Vics inház jeles tehetségű, fiatal tagja, akit tudvalevőleg Nagybecskerekhez családi kötelek fűznek, eljegyezte Kiss Margitot, dr. Kiss József budapesti közjegyző leányát.

— **Jubiláló plébános.** Törökkanizsáról írják: Rácz Ferenc pápai kamaras, esperes-plébános a napokban ünnepelte 25 éves évfordulóját annak, hogy községünkben működik. A jubiléum ismert szerénységénél fogva e hallgatta az évfordulót, hogy elkerülje az ünnepeltetést, úgy hogy községünkben alig egynehány jobaratjának volt csak arról tudomása. Cernoch János püspök azon-

ban mégis megtudta az évfordulót s a jubileum alkalmával meleg hangu levelet intézett a plébánoshoz, kiemelve abban azokat az érdemeket, amelyet a jubiléum hosszú lelkipásztorsága alatt szerzett.

— **Utóállítás.** A nagybecskereki Rezső-laktanyában ma reggel 9 órakor tartották meg a szokásos utóállítást, amelyen a polgári hatóság részéről elnök volt Szilágyi Albert megyei aljegyző, orvos pedig dr. Plechl Szilárd m. főorvos. A honvédség részéről ott voltak: Neuschl Ferenc ezredes, D. Bodó János hadnagy és dr. Osláth ezredorvos, míg a közös tisztek részéről Meška Ferenc alezredes, Weinovich Mihály százados és dr. Misera József ezredorvos voltak jelen. A mai utóállításon összesen 25 állításköteles jelentkezett, akik közül a sorozó-bizottság 15 embert a fegyverszolgálatra alkalmasnak talált.

— **Az árvaházi bizottság ülése.** A nagybecskereki rk. árvaházi bizottság ma délután 4 órakor a róm. kath. hitközségi épület gyűléstermében ülést tartott, amelyen különféle folyó ügyeket intéztek el.

— **Halálozás.** Részvétellel vesszük a szomorú hírt, hogy Jakabffy Titusz törökbecsei nyug. járásbíró hosszas szenvedés után tegnapi délután 2 órakor Nagybecskereken 58 éves korában meghalt. Jakabffy huzamosabb ideig a nagybecskereki bíróságnál is működött, majd mikor nyugalomba vonult, ismét Nagybecskerekre jött lakni. Az elhunytat, kit hozzátartozóin kívül számos ismerős és jóbarát gyászol, ma délután temették el nagy részvét mellett a váraljai-utcai gyászházból. Haláláról a következő gyászjelentést adták ki:

Jakabffy Titusné szül. Spitzer Mária és gyermekei Tivadar, Guido, Irma és Margit fájdalomtól megtört szívvel tudatják a maguk és rokonaik nevében, hogy felejthetetlen jó férje, illetve atyjuk Jakabffy Titus, ny. kir. járásbíró folyó hó 20-án délután 2 1/2 órakor hosszas szenvedés után életének 68-ik, boldog házasságának 34-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultat folyó hó 21-én délután 4 órakor temetik a róm. kath. szentegyház szertartása szerint. Lelki üdvéért a szentmise folyó hó 23-án d. e. 9 órakor fog az Urnak bemutatattatni. Nagybecskerek, 1908. december hó 21-én. Béke hamvaira!

— **A keresztény nőegylet közgyűlése.** A nagybecskereki keresztény nőegylet közgyűlése ma folyt le, mely alkalommal jelentést tettek a segélyezésekről, továbbá elhatározták, hogy 1909. január 5-én az egylet tea-estét rendez. Elhatározta továbbá az egylet azt is, hogy kétszáz darab értékes kézimunkáját jótékony céljaira kijátssa.

— **A kaszinóból.** A nagybecskereki kaszinótársulat választmánya szombat délután Franz J. L. elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: Alföldy Ede, Balácsi József, Krumeacker Ferenc, dr. Nónay Pál, Száviics Sándor, Keszler Ferenc, dr. Nagy Dezső, dr. Klein Mór, Haidegger Ödön, Tóth István, dr. Annau Ernő és Weisz Izidor. Az ülésen rendes tagoknak felvettek: Dr. Balla Emil kir. törvénytörvényi jegyzőt, jegyvényes tagoknak pedig Békési Gyula és Christian Jenő főgimnáziumi tanárokat. Semsey Gyula, a kaszinó vigalmi bizottsági elnökének indítványára a választmány elhatározta, hogy minden heten egyszer, esütörtökön férfi-estély, háromhetenkint pedig családi estély lesz a kaszinóban, mely utóbbi esetleg tancmulatsággal is egybe lesz kötve. Ugyancsak elhatározta a választmány még azt is, hogy a kaszinótársulat jövő év január 9-én nagy tancmulatságot rendez, amelyre a személyjegy ára 2, a családjegy pedig 5 korona lesz. A választmány ezenkívül még több folyó ügyet is intézett el.

— **A „Bur“-asztaltársaság a gyermekekért.** Szombat este kedves ünnepe volt a „Bur“-asztaltársaságnak. Tíz apró, rongyos vendég csillogó szemekkel, ragyogó orcával hálálgatta, hogy egy hosszú esztendő minden napján gondoltak rájuk ezek a jószívű bácsik, amikor fillerenként több, mint 200 koronát adtak össze a számokra és juttattak nekik melet adó ruhát, cipőt és sapkát, sőt ez estén bőségesen meg is vendégelték. Kicsi szívők, lelkek teljes melegével éltették is

dr. Weiterschan Józsefet, az asztaltársaság elnökét. Az iskola is köszönetét és háláját fejezi ki az asztaltársaságnak, hogy tíz gyermeknek lehetővé tette az iskolába járást még kegyetlen télvez idején is.

— **Előjáró-választás.** Szerbesanád község a múlt héten Hadfy Károly főszolgabíró elnöklése alatt tisztújítási közgyűlést tartott, mely alkalommal megválasztották: bíróvá Koreck Antal, másodbíróvá Vlastyity Rada, esküdteké Zvetkov Mladen, Galetár Péter, Korek Adám, Muntyán Antal, pénzzsedővé Wolf Antal és közgyámhá Szokol Pál.

— **Magyar nyelvi tanfolyam Csentán.** Csentáról írják lapunknak: Csentá község tisztán szerb ajku lakossággal bír. A magyar nyelv tanítása községi iskoláinkban vajmi gyatra volt, hiszen nem is lehetett más, mert maguk a tanítók is csak törve és hibásan beszéltek magyarul. A tanítóság újabb szerb nemi-zedékből azonban már a magyar nyelvet tökéletesen beszélő egyéniségek kerülnek ki és iparkodnak tanítványaikba átplantálni a hivatalos magyar nyelvet. Dícséretükre mondvá, nem egészen eredménytelenül. A szerb nép kezd öntudatra jutni, belátni azt, hogy a magyar nyelv nélkül hazában nem tud boldogulni vagy legalább is nehezen. Ezen öntudatra ébredés hatása alatt több fiatal szerb földmives abbéli óhajuknak adtak kifejezést, hogy a téli gazdasági munkaidő szünete alatt, magyarul szeretnének tanulni. E mozgalom hatása alatt a község egyik tanteremben felnöttek részére tervezett magyar nyelv tanítási tanfolyam nyílt meg e hó 13-án. A tanítást Jovánovics Milorád községi tanító vállalta magára dícséretre nem szoruló készséggel teljesen ingyen és díjtalanul. E tanfolyamra folyton többen jelentkeznek. Jovánovics szándéka jövő évben, a téli évadban haladó tanfolyamot tartani a folyó évadban végzett hallgatókkal. Fűtést, világítást a község ad ingyen.

— **Kardpárbaj.** Dr. Vértessy Gyula kir. tanfelügyelő és Kemény Emil nagybecskereki pénzügyi tisztviselő között ma délelőtt egy hírlapi közleményből kifolyólag súlyos feltételek mellett vé es kardpárbaj folyt le a helybeli közös lakatanyá vivőtermében. Vértessy segédei Tasnády Endre és dr. Rajcsányi Gyula, Kemény segédei dr. Huttarpád és Németh Szilárd voltak. A párbaj Vértessy megsebesülésével végződött.

— **Karácsonyi és ujévi legalkalmasabb ajándékok,** ugyszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likör és rumeszenciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogueraiájában, az „Arany csillaghoz“ Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

— **A boszniai katonák karácsonya.** A Boszniában levő 29-es katonák karácsonyfa ünnepélyére rendezett katonai hangversenyeken Nagybecskerek város közönsége egy folyó hó 17-én, mint 18-án igen nagy számban vett részt és ezzel tetemesen előmozdította a segélyezés ügyét, amiért a rendezőség hálás köszönetet mond. A hangversenyeken a következő felülfizetések történtek:

Ernesztiháza község gyűjtése 67-30 k., Vajda tanár gyűjtése a gimnázium II. IV. és VI. osztályaiban 25 k., Helmbold Károly 14 k., Jankó Agoston alispán, dr. Perisics Zoltán polgármester, dr. Kardos Samu orsz. képviselő, dr. Balás Iván, dr. Menczer Izidor, Napholtz Jenő, Sauer Árpád, Fein Fülöp 10—10 k., Schlett hadnagy, Böhm főhadnagy, Stagelschmidt József, Schneller E., N. N., dr. Anna Ernő, Podjebradsky főfegyvermester, N. N., Steyer István 5—5 k., Magyary Pál 4 k., Sztrosz Béla 3-40 k., Kaszás- család, N. N., Grünbaum Frigyes, Száviics Sándor, N. N., Annau János, Dékány János, Menczer Lipót, Filkovich Boldizsár 2—2 k., Jankovics hadnagy, N. N. 1—1 k., Harzer József —80 és Götter János —40 kor.

— **Szilveszter estély.** A nagybecskereki építőmunkások szakcsoportja I. hó 31-én este a „Három koronához“ című vendéglőben Szilveszter estét rendez, amelyen ének- és zeneszámok, humorisztikus előadások, világposta és tánc lesz. Szerepelni fognak: Schmidt József, Merschbacher János, Schäffer István, Hoffmann István, Molnár István, Plesz Péter, Mayer Lipót, Schmidt Pál, Zimmer Mihály, Schubert János és Zimmer József. A mulatság este 8 órakor kezdődik. Belépő jegyek ára: előre váltva 60 fillér, a pénztárnál 80 fillér.

— **Öngyilkosság.** Mint fővárosi levelezőnk jelenti, ifj. Jurkovic Otmár, id. Jurkovic Otmár törvénytörvényi bíró — ki hosszabb ideig To-

Gyermekek!

A Benók játékszetéből kérjétek karácsonyi ajándékokat, :: :: ott minden van, amit kis szívetek csak kíván. :: ::
A Jézuskának szóló levél így címzendő:
BENÓ TESTVÉREK, ezelőtt KOKITS A. F., „A PILLANGÓHOZ“
játék-, rövid- és divatáru kereskedés, Nagybecskerek. 1063-5.5

Eisen

Az „iborolagos

rontálmegyében is jelentősebb szerepet játszott — fia Budapesten szíven lötte magát és meghalt. Tettének okát nem tudják. Az öngyilkos fiatal ember holttestét Nagyszenmiklóstra szállítják s az ottani családi sírboltban temetik el korán elkunyt édesanyja mellé.

— **Ismét a veszett kutyák.** A veszett kutyák garázdálkodása úgy látszik most ismét megkezdődött. A rendőrségen ugyanis bejelentették, hogy a Temesvári-utcában lakó Spitzer Dávidnak a kutyája tegnapi este megharapott egy Papik János nevű 22 éves fazekas-segédet. A kutyát elfogták s Fülepp György városi állatorvos azt veszettségben gyanusnak találta, miért is a megmaradt fiatal embert valószínűleg fel kell küldeni a Pasteur-intézetbe. — Ezzel kapcsolatban meg kell említenünk, hogy a felsőmizslayai tanyákon számos eb megveszett. A hatóság a veszett kutyák kiirtását s a szigorú ebzárlatot elrendelte.

— **Önként jelentkező tolvaj.** Megirtuk már, hogy Kirtyanyszi Aron itteni földmivestől három jómádár nemrégiben 1000 koronát lopott el. A három közül kettőt a csendőrség már elfogott s most a harmadik tolvaj, Rasity Péter is kézre került. Rasity ugyanis eddig Eszéken tartózkodott s ott a zsákmányának reá eső részét elverte. A nyomorúság most kényszerítette Rasityt, hogy jelentkezék a hatóságnál, mely kényszer-utlevéllel Nagybecskerekre szállította s itt tegnapi adták át az ügyésznek, mely a további eljárást már meg is indította ellene.

A gyógyászat hihetetlen módon haladt a legutolsó évtizedekben. Így például ma a régi, kitűnő házszer, a csukamájolaj is új formában kapható, mely nemcsak hátrányaitól, visszatetsző szagától és ízétől mentes, hanem feltétlenül könnyen emészthető állapotban nyújtja, ami hatástanak erejét növeli. Es ez a „SCOTT-féle Emulsió”, melyet minden gyógyszerárban árusítanak. (j)

TÁVIRATOK

A főrendiház ülése.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A törvényhozás karácsonyi szünetét csak a mai naptól lehet teljesnek mondani. Ugyanis ma még a főrendiháznak volt dolga, hogy elintézte a képviselőházban letárgyalt javaslatokat, a melyek közül a legfontosabb a költségvetés, aminek az év végéig törvényerőre kell emelkedni. A főrendiház elé került javaslatoknál egyedül csak a költségvetés körül volt élénkebb eszmecsere, amely azonban néhány szónok felszólalása után hamarosan véget ért s a költségvetést a főrendiház elfogadta.

A főrendek ülését délelőtt 10 órakor nyitotta meg Desseffy Aurél gróf elnök.

Az elnöki jelentések után rögtön hozzáfogtak a költségvetés tárgyalásához, amelyben először Serényi Béla gróf szólalt fel, ki szemére vetette a függetlenségi pártnak, hogy a bankkérdés élére állításával pusztán politikai szempontból válságos helyzetet idéz elő. Kifejti, hogy ilyen nagyfontosságú gazdasági kérdésben nem szabad a rideg pártpolitikai szempontoknak érvényesülni, különösen akkor, mikor az az ország gazdaságára nyilvánvaló kárral jár. A költségvetést egyébként elfogadja.

Laszkáry Gyula az adóreform ellen szól, amely szerinte adóemelés jelent, ami az amúgy is súlyosan terhelt országra veszedelmes. A költségvetést azonban ő is elfogadja.

Zselénszky Róbert gróf élesen bírálja a költségvetést s a kormány működését, amelyet szerencsétlennek mond. A kormány rossz politikájára nézve jellemzőnek felhozza a kiadások aránytalan emelkedését. A kiadások egyáltalán nin-

cenek arányban az ország teherviselő képességével s ilyen gazdálkodást a kormánynak nem volna szabad folytatni. Élesen bírálja a vasutpolitikát is, amely szomorú eredményeket mutat fel. Rámutat a nagyikinda-aradi helyi érdekű vasut ügyére, ahol protekcióból a vasut építését egy rosszhirű vállalkozóra bízták, aki kötelezettségeinek, szülő szerint, nem tud megfelelni. Ezt bizonyítja az, hogy a vállalkozó a vasut törzsrészvényeit már most elzalogosította külföldön. Végül kijelenti, hogy a költségvetést állami érdekből elfogadja.

Végül Takács Menyhért szólal fel, aki a költségvetést szintén elfogadja.

Ezzel a vita véget ért s a költségvetést egy általánosságban, mint részleteiben elfogadták.

Ugyancsak elintézték a többi törvényjavaslatokat is.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök holnap este Bécsbe utazik s szerdán kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A kihallgatás alkalmával a politikai helyzetről fog megbeszélés folyni az uralkodó és a miniszterelnök között.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház holnap délben formális ülést tart, amelyen a főrendiház üzenetét veszi át az ott letárgyalt javaslatokról. Azonkívül lesz egy interpelláció a létszámemelés dolgában.

A plurális választói jog ellen.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnapi öt vármegyében tartottak a szociáldemokraták különböző helyen négygyűléseket, amelyekben a plurális választói jog ellen foglaltak állást.

A budapesti gépképzés.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A technológiai iparmúzeumban rendezett gép- és szertári kiállítást tegnap nyitotta meg Szerényi József államtitkár hosszabb beszéddel, amelyen a gépipar fontosságát fejtegette.

A balkáni események.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, ottani politikai körökben Bienert osztrák miniszterelnöknek az annexióról legutóbb mondott beszédével kapcsolatban hangoztatják, hogy Magyarország és Ausztria az annexióval csak szerzett jogait érvényesítette. Itteni politikai körökben remélik, hogy a többi nagyhatalmak is osztani fogják ezt a felfogást s akkor a kérdés bekés elintézése mielőbb lehetséges lesz.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából jelentik, az ottani estilapok a török trónbeszédnek azt a passzusát, amely Bulgária proklamációjával és a királynak Keletruméliához való viszonyával foglalkozik, rendkívül barátságtalan hangon kommentálják. Egyes lapok a trónbeszédet kiméletlenül és Bulgáriára nézve provokálónak mondják, amely alkalmas arra, hogy megnehezítse a törökök és bulgárok között folyó egyezkedést. Hivatalos körökben a trónbeszédet ugylátszik higgadtan fogják fel s nem tulajdonítanak neki semmi különösebb fontosságot. A nagyvezérnek parlamenti tapasztalatlanságát látják benne, akit állítólag a beszéd szerzőjének tartanak.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból érkező jelentések szerint mindkét radikális párt küldöttei között folyt tárgyalások nem vezettek eredményre, mert addig, míg a Pasics-csoport egy új koalíciós miniszterium alakítása mellett foglal állást, az ifjú radikálisok a jelenlegi körülmények között minden kabinetváltozás ellen határozottan tiltakoznak, Pasicsot személyesen pedig minden kombinációból kihagyandónak akarják tudni. Az ó-radikálisok most a haladó és a nemzeti párttal akarják a koalíciót megteremteni. Jovanovics, a szkupstina elnöke, a jövőbeli miniszterelnöknek tartanak, ebben az ügyben már értekezett is az egyes pártok vezetőivel, az utóbbiak azonban meglehetősen hidegen viselkednek, mert nem akarnak eszközüli szolgáltni Pasics törekvéseinek.

Elfogott közjegyző.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Pethes Pál szolnoki közjegyző nemrégiben mintegy 7000 korona elikkasztása után megszökött. Pethes azóta a fővárosban rejtőzködött álnév alatt, míg tegnap felismerték és letartóztatták.

A széngáz áldozatai.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Brassóból sürgönyzik, Magyar Gábor ottani lakos feleségével és gyermekével az éjszaka lefeküdt s a kályhát szénrel erősen megrakta. A széngáz azután oly nagy mennyiségben fejlődött s omlott ki a kályhából, hogy reggelre mindhármukat megölte.

Kard-affér.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) A fővárosi Erdélyi-borozóban az éjjel véres eset történt. Beke Dezső hadnagy ugyanis összetűzött egy Tarajosi nevű fiatalemberrel s bár ez ki akarta kerülni az affért, a hadnagy rátámadt s kardot rántva Tarajosit fején megsebesítette. A vizsgálatot megindították.

Hajók összeütközése.

Budapest, dec. 21. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az Atlanti óceánon egy svéd és egy német hajó összeütközött. Az összeütközés következtében a svéd gőzös elsüllyedt és a hajó 19 utasa közül 12 a vízbe fullt.

Határidő üzlet.

Budapest, dec. 21. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	24.84
Buza (októberre)	21.94
Rozs (áprilisra)	20.26
Rozs (októberre 1909.)	18.36
Zab (áprilisra 1909.)	16.98
Tengeri (áprilisra)	14.54

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

5 hetes malac

kilója 1 kor. 60 fill.

Kapható: 1129-21

Annau Jánosnál

Telefon 48.

gőzmalom.

Telefon 48.

Eisenstädter S. és Társai divatruházában Nagybecskerek

1128-x 1

Az „ibolyaestre” is kizárólagos különlegességek.

a farsangi újdonságok beérkeztek.

**Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.**

Ervényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra
50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este
8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel
6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.
este 7 óra 05 perc.
Csőszelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 45 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra
reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p.
délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e.
11 óra 38 perc.
Csőszelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasár-
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 5 óra 30 perc.

6094/1908. sz. A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

A lemondás folytán megüresedett
gyálai **körorvosi állásra**, melyhez Gyálán
kívül Szerbkeresztur, Ószentiván és Pusztat-
érvar tartoznak, ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással az 1908: XXXVIII. t.-c.
szerint 1600 kor. fizetés, Gyálán természet-
beni kényelmes uri lakás s a vármegye
törvényhatósági bizottsága által megállapi-
tandó látogatási díjak élvezete van egybe-
kötvé.

Ezenkívül Gyála és Szerbkeresztur
községek egyenként 300, összesen 600
kor. személyi pótlékot szavaztak meg s a
törvényhatósági bizottság jóváhagyásától
föltételezeten havonta lesz visszamenőleg
kiutalva.

Megjegyeztetik még, hogy a népes la-
kosságu községek közel fekszenek a kör-
székhelyéhez s tekintettel azon körülményre,
hogy kézi gyógyszerfár engedélyét is meg-
szerezheti, jelentékeny mellékjövedelemre
számíthat.

Felhívom azokat, kik ezen állást el-
nyerni óhajtják, hogy orvosi oklevéllel s
eddig alkalmaztatásukat igazoló bizonylat-
tal ellátott kérvényeiket ide 1909. évi jan.
25-ig adják be

Törökkanizsa, 1908. december 16.

Micskey Béla,
tb. főszolgabíró.

1124-33

**MÉRLEGKÉPES
KÖNYVELŐ**

elvállal olcsó díjazás mellett
délutáni és esti órákra köny-
velést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e
lap kiadóhivatala szolgál.

Kedden, folyó hó 22-én este

a „Rózsa“ kávéházban

NAGY

TOMBOLA-ESTÉLY.

Kezdeté 10 órakor.

(1100-x 8)

**Karácsonyi ünnepek
előtt alkalmat nyujtok**

a tisztelt közönségnek, hogy
ajándéku selymet, szöveteket,
delainet, vásznakot, kanavászt,
cretont, barchettét és kendő-
ket nálam

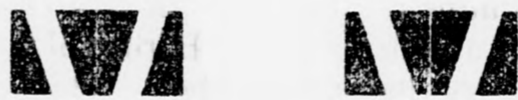
a legolcsóbb áron beszerezhesse.

WOGH MIHÁLY Gabona-tér.

1075-10.7

**NYOMDÁSZ-
TANULÓNAK**

középiskolát végzett
fiu azonnal felvétetik.
Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

UJ BOR

literje 30 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

1127-x.53

Az Árpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.53

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban
levő vendéglő ujonnan át-
alakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-x.27

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok
és egyéb italok, valamint
ételekről gondoskodva van.

A legolcsóbb, legszebb
és legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok

kaphatók

Almásy és Szepessy

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagybecskereken, Hunyadi-(fő)-utca.

1007-x.22